

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві.*
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзньому декоративно-прикладному мистецтві.*
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення.*
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру.*
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні.*
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової.*
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів.*
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини.*
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти.*

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
 8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
 9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
 10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
 11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

Список використаних джерел :

1. Густав Климт [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://gallerix.ru/album/Klimt> (03.10.19).
2. Искусство – Густав Климт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://han.gorod.tomsk.ru/index-1199941738.php> (03.10.19).
3. Кривицкий Л.В. Шопенгауэр, Артур // История философии : Энциклопедия / Сост. А.А. Грицанов. Мн.: Книжный дом, 2002. С. 1293 – 1295.
4. Патрикеева М.М. Женский образ в изобразительном искусстве стиля модерн : На материале творчества Густава Климта : Автореф. дис. ... канд. культурологии . Саранск., 2006. 171 с.
5. Цилакова Ю.В. Г.Климт : Диалог философии и искусства. М. : Эксмо, 2012. 56 с.

**Підцерковна Ярослава Йосипівна,
старший викладач,
Рівненський державний гуманітарний університет**

ДЕРЕВ'ЯНІ ДИТЯЧІ МЕБЛІ ТИМЧАСОВОГО КОРИСТУВАННЯ В ІНТЕР'ЄРІ ПОЛІСЬКОЇ ХАТИ

Важливе місце в житті селян Рівненського Полісся займало власне житло – хата. Тут вони проживали зі своєю сім'єю, займалися господарством, народжували та виховували дітей і передавали у спадок вагомі та найкращі знання пращурів.

Традиційний інтер'єр поліської хати відображав господарсько-побутові потреби селянської сім'ї. Його облаштування було наймовірно простим, відзначалось утилітарним, практичним, оптимальним, поліфункціональним використанням жилої площі. Кожний кут хати мав своє конкретне призначення, і кожна річ – своє раз і назавжди визначене місце. Меблі – своєрідна частина житла, розміщувалися строго у визначеній послідовності.

Однак, інтер'єр поліської хати не вирізнявся особливою статичністю. Він змінювався відповідно до днів тижня та великих календарних свят. За свідченнями Г. Лозко: «В інтер'єрі також відображалися значні події родинного життя [8, 325]. З огляду на цей факт, враховуючи не випадковий характер

вибору теми, автор бере на себе відповідальність стверджувати, що найбільше інтер'єр поліської хати зазнавав змін з появою в родині «нової дитини».

Зауважимо, що поліські сім'ї були багатодітними («Що не жнива – то дитина нова») і кожне немовля люди вважали даром Божим, святом в родині.

Споконвічна традиція – народжувати і примножувати свій рід і досьгодні зберегла на Рівненському Поліссі високу інституцію Матері-Героїні. Чи не тому поліщуки виокремили і законсервували для нащадків великий пласт надбань про дитину. Вони знайшли своє гідне наукове представлення в історичній, фольклорно-етнографічній і етнопедагогічній царині. На жаль, мізерно представлені знання поліщуків у вивченні дитячого сімейного побуту, зокрема, тема використання дерев'яних меблів тимчасового користування для немовлят, як способу адаптації і соціалізації їх у батьківському домі. Лише одному виду дитячих меблів – колисці – приурочені наукові розвідки Ф. Вовка, М. Сумцова, М. Грушевського. С. Чехович, М. Станкевича, Є. Автоновича.

Проблему використання ночовок у житті поліського немовляти автори-науковці розглядають фрагментарно, у якості окремих пунктів своїх досліджень. Вітчизняні вчені Д. Багалій, Т. Косьміна, Л. Орел, Р. Радович, М. Селівачов, М. Станкевич, В. Сушко, С. Таранушенко, В. Сивак визначають асартимент меблів у народній культурі України, проте їх напрацювання, здебільшого, спрямовані на дослідження народного меблярства у рамках певних історичних періодів.

Вагомою причиною є і відсутність ґрунтовного дослідження дитячого побуту в регіоні Західного Полісся: «...дослідники конкретно не ставили завдання спеціально дослідити дитяче життя нарівні з дослідженням побуту дорослих» [9, 15].

Зваживши фрагментарність наукових напрацювань, ми не передбачаємо своєю розвідкою відкриття нових наукових горизонтів, але чітко слідуємо меті – висвітлити зміст життєвого побуту малого поліщука-немовляти засобами народних ремесел-меблярства тимчасового користування в інтер'єрі хати – ночовками.

Пропонований аналіз лише одного виду меблів для немовлят – ночовок, зумовлений вузькими рамками викладу матеріалу – тезами.

Питання етимології слова ночви на сьогодні до кінця не з'ясоване і викликає наукові суперечки. Наявні джерела та електронні ресурси доводять одну спільну рису у визначенні терміну – довгаста, човникоподібна, плоска, тонка, неглибока, широка посудина (коритце), видовбана з цільного відрізка деревини, із розширеними доверху стінками і звуженими кінцями-ручками.

В українському побуті ночви були різні за розмірами і використовувались по-різному для домашнього вжитку: для подавання їжі (маленькі «нецята» – до 30-40 см завдовжки); для купання немовлят до трьох місяців («ночовки», малі – до 70 см завдовжки); для виготовлення тіста на хліб, коровай (великі «ночви», «нецьки» – до 1 м завдовжки); для прання білизни, купання дорослих (величезні «ночви», «нецьки», «корита», «вагони» – до 1,5-2 м завдовжки).

На Рівненському Поліссі старожили найбільш згадують про «ночовки» для немовлят. Як засвідчують польові матеріали автора, «ночовки» як назву респонденти найчастіше пов'язують з функцією оберегової магії стосовно новонародженого, яка тісно переплітається з міцним здоров'ям дитини – «щоб добре ночувало», «на добрую ніч», «шоби спало», «на спанне» [5].

Як правило, поліщуки, здійснювали обряд першого купання новонародженого на третій день життя – «як пуп відпаде». Упродовж жвої днів дитина «обігрівалась» коло матері, а батько «виробляв ночовки», бо «раньше не принято», «не можна». Всі ці перестороги стосувались статусу лімінальної істоти, яка готувалась під пильним наглядом родини до перетину межі «свій – чужий». Очевидно, як мамине молоко зміцнювало дитину так і дух дерева-природи в руках батька наснажував, захищав і благословляв нове життя.

Поліщук-чоловік дуже близько знався з деревом. Ще з дитинства він здатен був виготовляти різноманітні дрібні предмети повсякденного вжитку для внутрішнього сімейного використання. Цей найдавніший спосіб виробництва мав ознаки домашнього ремісництва. Ставши вперше батьком, чоловік лише

довершував у творенні ночовок правічні знання предків. Для виготовлення ночовок для сина обирав ясен, «щоб добрим сином ріс», а для дочки – липу, «щоб хлопці липли, як мухи до меду» [3].

М'яккість породи дерев, легкість в обробці в результаті і повинні були спричинити, при контакті з новонародженим, відбиток своїх якостей на характері дитини.

Всі технологічні нюанси брались до уваги батьком. Стовбур зрізаного дерева, очищений від гілля і призначений на виготовлення ночовок, розщеплював сокирою на колодки відповідної довжини. Підсушену колодку «розлупував» сокирою, за допомогою «клинів» і «довбеньки» на дві рівні половини – так звані «лупаки», «які не мали внутрішніх сучків» [7, 98]. При цьому батько враховував зовнішню форму «лупака», однорідність структури деревини, її органічні властивості, легкість обробки, теплоізоляційні якості, пластику дерева, його міцність і технологічну податливість. Нутро ночовок видовбував долотом і теслом, вигладжував різцем стінки і дно. Зовнішню сторону виробу обстругував вісним (кривим) ножем, який замовляв у коваля.

Особливістю нових ночовок була простота і зручність. Для них не характерні ні фанерування, ні інкрустація, ні левкас [10, 26].

Ночовки були легкі і завжди теплі, незважаючи на те, що їх тримали у коморі «від заздрісного ока» і вночі заносили о хати лише при потребі [6, 60]. Відбірковий аналіз давніх народних промислів поліщуків виявляє, що найперше немовля в сім'ї клали у ночовки без води, як у своєрідну колиску: «Коли рождалась дітина, то клалі її у ночноуки, бо першому діяті люльку (колиску) до крестін не робілі» [4].

Знання інформаторів підтвержують С. Чехович («... у бідняків стояло на постелі коритце... – і в ньому колисали дитину [12, 76]) і О. Довженко («...мати підходить до запічка і простягає на піч руки з ночвами, а в ночвах, сповите в білих пелюшках, як на картині, дитя [2, 53]).

Очевидно, поліщуки, зберігаючи надбання минулих поколінь, своїми обрядовими мітами наділяли ночовки функцією зв'язувати воедино різні

частини всесвіту. Ночовки у своєму символічному статусі, з однієї сторони, ідентифікували материнське лоно. Форма ночовок (лодка, човник), з іншої сторони, асоціювались з нижчим світом, незнаним і чужим, що «можливо, обумовлено їх графічним образом (горизонтальна лінія, яка з'єднувала два кінці поверненої вниз дуги)» [11, 118]. Занурення дитини у воду під час обряду купання означало повернення лімінальної істоти до попереднього стану, підпорядкованого смерті і знищенню, але, одночасно, це також відродження і відновлення в статусі земної істоти. Немовля, щоденно купаючись до трьох місяців у ночовках-човнику, щоразу «випливає» чисте, оновлене, перейшовши часову обрядову межу між світами у просторове море людського життя.

Таким чином, дерев'яні ночовки як вид меблів тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати вважались першою домівкою дитини, об'єктом і локусом магічних оберегів під час обряду купання, які були спрямовані на захист життя і здоров'я немовляти. Схожі на маленький дерев'яний човник, вони слугували початковим матеріалом для творення сімейного затишку в інтер'єрі поліської хати і творення в ній нової людини.

Список використаних джерел:

- 1 Болтарович З.Є. Традиції сімейного виховання. *Народна творчість та етнографія*. 1993. № 2. С. 16-24.
- 2 Довженко О. Твори: у 5 томах. Київ: Дніпро, 1983. Т 1. 439 с.
- 3 Записано в 1998 р. від Бик Валентини Максимівни, 1933 р.н. в с. Городище, Дубровицького району, Рівненської області.
- 4 Записано у 2000 р. від Остроголової Олександри Ничипорівни, 1892 р.н. в с. Майків, Гошанського району, Рівненської області.
- 5 Записано у 1998 р. від Рибачук Олександри Ничипорівни, 1892 р.н. в с. Майків, Гошанського району, Рівненської області.
- 6 Кондратович О.П. Українські звичаї: Народина. Коса ж моя. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня». 2007. 240 с.
- 7 Лепеха М.В. Деревообробні ремесла та промисли. *Народна творчість та етнографія*. 2014. № 6. С. 84-100.
- 8 Лозко Г.С. Українське народознавство. Київ: Зодіак-ЕКО, 1995. 368 с.

9 Побірченко Н.С. Етнографія дитинства як предмет наукової рефлексії 20-х років. Історико-педагогічний альманах. 2012. Вип. 2. С. 13-17.

10 Сахута Я.М. Беларускае народнае мастацтва. Мастацкія рамествы Беларусі. Мінск. 1980. 123 с.

11 Словарь символов / Авт. Сост. А.В, Адамчик. Минск: Харвест, 2010. 224 с.

12. Чехович С. Обладнання житла на Західних областях УРСР. Народна творчість та етнографія. № 3. 2016. С. 75-84.

**Чернієнко Віра Андріївна
старший викладач кафедри**

образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва

Рівненський державний гуманітарний університет

СИМПОЗИУМ ЯК ФОРМА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ НА МИСТЕЦЬКІ ПРОЦЕСИ

Мистецькі симпозиуми за останні десятиліття все більше набирають форму активного спілкування митців та науковців одного профілю. Симпозиум може мати наукову складову у вигляді наради, наукової конференції з певного наукового питання [1, 638].

Традиційні живописні пленери, що корінням сягають атмосфери французьких Салонів ХІХ століття, не вичерпують своїх можливостей. Живопис продовжує розвиватись, вбираючи все більші можливості та варіації. Як приклад, міжнародний симпозиум сучасного мистецтва «Бірючий», що проводиться щороку на Бірючому острові на Азовському острові з 2006 р., з 2016 р. виїзна резиденція діє на території країн Євросоюзу. В тринадцяти сезонах взяли участь 208 художників і 11 арт-груп з 16 країн. З 2014 р. частина учасників вирушає до Італії, з 2017 р. – до США. Кожен рік задавалась конкретна тема: 2006 р. – «Ландшафт для героя», 2008 р. – «Хто ти є?», 2009 р. – «Як варіант», 2010 р. – «Нова людина», 2012 р. – «Четвертий вимір», 2013 р. – «Зона виживання» і т.д. Темою чотирнадцятого сезону міжнародного